

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24 februar 2014. god.
Ref. br.:RK557/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI192/13

Podnosilac

Hatixhe Avdyli

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 11/2013
od 23. jula 2013. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Hatixhe Avdyli, zastupljena od strane g. Skendera Muse (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda, rev. br. 11/2013 od 23. jula 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 17. oktobra 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 11/2013, od 23. jula 2013. god. U svojoj presudi, Vrhovni sud je usvojio zahtev za reviziju tužene V. A. i preinačio presude Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini, tako što je odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan. Podnosilac zahteva je podnela tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini za poništavanje ugovora o kupoprodaji stana, da se potvrdi da podnosilac zahteva ima pravo da koristi stan i da se obaveže tužena da dozvoli podnosiocu zahteva slobodno posedovanje stana i da isti snosi troškove postupka.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 11. novembra 2013. god., podnosilac je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 29. novembra 2013. god., predsednik Suda je na osnovu odluke GJR. KI192/13 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca.
7. Dana 3. decembra 2013. god., predsednik Suda je na osnovu odluke KSH. KI192/13 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 4. decembra 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud o zahtevu.
9. Dana 5. decembra 2013. god., Sud je odlučio da ne odobri zahtev za privremene mere kao neosnovan u iščekivanju konačnog ishoda zahteva (vidi odluku o privremenoj meri od 9. decembra 2013. god.).
10. Dana 7. februara 2014. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice predmeta

11. U periodu 1988. i 1989. godine, podnosiocu zahteva je kao zaposlenoj u društvenom preduzeću "Amortizeri" (u daljem tekstu: DP) dodeljen stan u

Prištini. Odluke o dodeljivanju stana su poništene od strane Suda udruženog rada u Prištini i ovo poništenje potvrđeno je od strane Suda udruženog rada na Kosovu.

12. Dana 26. jula 1990. god., podnosiocu zahteva je raskinut ugovor o radu od strane privremenih organa DP-a.
13. Dana 8. oktobra 1992. god., privremeni organi DP-a odlučili su da dodele stan zaposlenoj V. A. i sledstveno tome zaključen je ugovor o korišćenju stana. Na osnovu kupoprodajnog ugovora, overenog u Opštinskom sudu u Prištini dana 28. decembra 1995. god., V. A. je stekla svojinsko pravo nad stanom.
14. Nakon rata na Kosovu, V. A. je napustila stan koji je kasnije zauzela podnosilac zahteva.
15. Dana 9. decembra 2004. god., Direkcija za stambena i imovinska pitanja je izdala nalog (HPCC/REC/41/2004) o iseljenju podnosioca zahteva iz stana.
16. Zbog toga, neodređenog dana, podnosilac zahteva je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini, zahtevajući poništenje gorenavedenog kupoprodajnog ugovora i da se potvrdi da podnosilac zahteva ima pravo da koristi stan i da obaveže prvotuzhenog da dozvoli podnosiocu zahteva slobodno posedovanje stana.
17. Dana 10. novembra 2006. god., Opštinski sud u Prištini je u svojoj presudi (C. br. 1502/2005) odlučio da usvoji tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
18. Dana 31. oktobra 2008. god., nakon žalbe podnete od strane V. A., Okružni sud u Prištini je presudom (Ac. br. 367/2007) poništio odluku Opštinskog suda u Prištini i vratio predmet na ponovno suđenje.
19. Dana 12. maja 2009. god., Opštinski sud u Prištini je presudom (C. br. 2038/2008) usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao osnovan, poništio kupoprodajni ugovor i dodatno potvrdio da je podnosilac zahteva nosilac prava na korišćenje stana.
20. Opštinski sud u Prištini je obrazložio svoju presudu kao što sledi:

“Činjenica da nije bila stranka prilikom zaključivanja ugovora OV. br. 7903/95, ne isključuje njen legitimitet, dok u skladu sa članom 109. Zakona o obligacionim odnosima, svako ko ima interes može tražiti ocenu važnosti ugovora, zbog razloga navedenih u članu 103. Zakona o obligacionim odnosima. Na osnovu tužbenog zahteva tužilje i u skladu sa članom 109. Zakona o obligacionim odnosima, Sud je uglavnom ocenio sadržaj predmetnog ugovora i našao da isti sadrži kontradiktornost i neusklađenost između njegovih odredaba i u vezi sa ugovornom cenom kupoprodaje i izvršenim plaćanjem, na osnovu potvrde br. 2010/1. I ova neusklađenost u smislu predmeta ugovora isti čini nevažećim i, kao takvog, Sud ga je poništio.”

21. Dana 18. juna 2012. god., Okružni sud u Prištini (Ac. br. 1087/2009) je odbio žalbu tužene V. A. i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini (C. br. 2038/2008 od 12. maja 2009. god.).

22. Okružni sud u Prištini smatra da:

[...]

„Ovaj Sud ocenjuje da je na osnovu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo, kada je tužbeni zahtev tužilje usvojio kao osnovan i odlučio kao u izreci ožalbene presude.“

23. Dana 23. jula 2013. god., nakon zahteva za reviziju podnete od strane tužene V. A., Vrhovni sud je presudom rev. br. 11/2013 odlučio da usvoji reviziju tužene i preinačio presude Opštinskog suda u Prištini (C. br. 2038/2008 od 12. maja 2009. god.) i Okružnog suda u Prištini (Ac. br. 1087/2009 od 18. juna 2012. god.), tako što je odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva podnet Opštinskom sudu kao neosnovan.

24. U svojoj presudi, Vrhovni sud smatra da:

“Polazeći od takvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da su nižestepeni sudovi pravilno i potpuno utvrđujući činjenično stanje, ali na tako utvrđeno stanje, pogrešno primenili materijalno pravo, kada su usvojili tužbeni zahtev tužilje i poništili ugovor o prodaji spornog stana, zaključen između prvotuzene - kao kupca i drugotuzenog - kao prodavca.

Pogrešna primena materijalnog prava sastoji se u činjenici da član 103. Zakona o obligacionim odnosima propisuje da ugovor koji je protivan načelima propisanim Ustavom i društvenim pravilima, prinudnim propisima, javnom poretku ili društvenim moralom - ništav, ukoliko je cilj povređenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo. Navedeni ugovor o prodaji ne sadrži nijedan razlog koji bi doveo do apsolutne ništavosti i koji bi omogućio trećem licu da traži poništenje ugovora o prodaji spornog stana. Tužilja nije stekla pravo korišćenja navedenog stana, jer su odluke o dodeli spornog stana tužilji poništene od strane Osnovnog suda udruženog rada u to vreme. Obzirom da ugovor zaključen između prvotuzene i drugotuzenog nema elemente apsolutne ništavosti, onda ni tužilja nema aktivnu legitimaciju.”

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda, kojom su preinačene presude sudova nižih stepena, povređena njena Ustavom zagaranovana prava, naime član 3 [Jednakost pred Zakonom], član 32 [Pravo na pravno sredstvo], član 46 [Zaštita imovine] i član 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

26. Podnosilac zahteva je zaključila, tražeći od Suda “[...] da na osnovu dokaza i svedočenja koje podnosimo, poništi kao neosnovanu i u potpunosti ništavu

odluku Vrhovnog suda Kosova, i POTVRDI odluke Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini, kojima se USVAJA kao osnovan tužbeni zahtev Hatixhe Avdyli, kojim joj se priznaje pravo korišćenja stana, dok se PONIŠTAVA ugovor o kupoprodaji - privatizaciji spornog stana, zaključen između [...] i DP „Amortizeri“, kao apsolutno neosnovan ugovor.“

Prihvatljivost zahteva

27. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva prethodno ispunila uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom o radu.

28. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

29. Pored toga, član 49. Zakona propisuje: *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.”*

30. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema zakonu. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu zahteva uručena presuda Vrhovnog suda Kosova rev. br. 11/2013 dana 17. oktobra 2013. god., i da je podnela svoj zahteva Sudu 11. novembra 2013. god.

31. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da je iscrpela sva pravna sredstva pružena primenjivim zakonom i da je zahtev podnet u roku od četiri meseca.

32. Međutim, Sud uzima u obzir i pravilo 36. Poslovníka, koje propisuje:

(1) “Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.”

“(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključí:

[...], ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

[...], ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

33. Podnosilac zahteva tvrdi da presuda Vrhovnog suda (rev. br. 11/2013) krši njena prava garantovana članom 3 [Jednakost pred Zakonom], članom 32 [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

34. Međutim, podnosilac zahteva nije objasnila kako je i zašto presuda Vrhovnog suda povredila njena prava garantovana Ustavom.

35. U tom smislu, Ustavni sud ponavlja da, prema Ustavu, nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih

sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna prava procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi i slučaj KI70/11 podnosioca zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

36. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi bili predstavljeni na pravilan način i da li je postupak, gledano u celini, sproveden na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi između ostalog slučaj Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima usvojen od 10. jula 1991. god.).
37. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje dato u poslednjoj presudi Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja svih postupaka, Sud je našao i da postupci pred Vrhovnim sudom nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).
38. Štaviše, Vrhovni sud je u svojoj presudi obrazložio da [...]”*Pogrešna primena materijalnog prava sastoji se u činjenici da član 103 Zakona o obligacionim odnosima propisuje da ugovor koji je protivan načelima propisanim Ustavom i društvenim pravilima, prinudnim propisima, javnom poretku ili društvenim moralom - ništav, ukoliko je cilj povređenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo. Navedeni ugovor o prodaji ne sadrži nijedan razlog koji bi doveo do apsolutne ništavosti i koji bi omogućio trećem licu da traži poništenje ugovora o prodaji spornog stana.*“ [...]
39. Iz gorenavedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepila svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36 (2), b) i d) Poslovnika, dana 24. februar 2014. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;
- IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani